

Újjászületés előtt

249

Mai ének a pesti Ligetről

Három év híján idestova száz esztendeje, hogy Arany János elégikusan és csipkelődve megénekelte a pesti ligetet. Elnézéssel tette és személyes indulattal, mert nemcsak a margitszigeti tölgyek alatt szeretett pihenni, hanem, ami kevésbé köztudomású, szívesen vette útját a Városliget felé is, amikor a poros környezetből zöldellő fák, füvek, bokrok közé vágyott. Budapest akkor éppen csak hogy megszületett — négy évvel azelőtt történt a városregyesítés. Senki sem tudta még, mi az a gépkocsi, füstköd, csúszforgalom. S lám, „az urbanizációs ártalmak előli menekülés” már akkor is létezett, a pestiek kedvelt „enyhelyének” elhanyagolt állapota szomorúképpen évődő sorokra hangolta a költőt.

A pesti ligetről szólva évtizedek óta aligha tehetünk volna egyebet, mint-hogy korszerűsített formában elismételjük a száz esztendő előtti sirámkokat. A BNV területe annak idején elvette tőlünk, elsősorban a tenyérnyi zöldterülettel is alig rendelkező VI. és VII. kerület lakóitól a Városligetet. A szívét vágta ki, s ami megmaradt, többé nem volt, nem lehetett az igazi. Jó érzés, hogy ma erről múlt időben beszélhetünk.

Sikeres tervpályázat

„Az utóbbi évek egyik legszerencsésebb várospolitikai döntése.” Így jellemezték a Magyar Urbanisztikai Társaság egyik legutóbbi vitáján azt az elhatározást, amelynek nyomán a jelen és a közeljövő napirendjére került a Városliget általános rendezése. Mihelyt a vásár távozásával a terület felszabadult, a fővárosi tanács dicséretes gyorsasággal és nagyvonalúsággal intézkedett. Ez év februárjában tervpályázatot írt ki, és 380 ezer forintot biztosított a legjobb pályaművek díjazására, megvásárlására. Júniusban volt a pályázatok beadásának határideje, júliusban már döntött a zsűri. Ugyanebben a hónapban megerősítette a döntést a végrehajtó bizottság, s megbízta a Fővárosi Kertészeti Vállalatot a *kivitelezési tervek elkészítésével*. 8 millió forintot szavazott meg a rendezés első ütemének költségeire és további 8 milliót annak a területnek parkosítására, amelyet a kis földalatti építkezése miatt bolygattak fel. Egyidejűleg határozat született arra, hogy 1975. április 4-re, a felszabadulás 30. évfordulójára el kell készülni a Városliget rendezésének első ütemével.

A Fővárosi Kertészeti Vállalat parktervezési osztályán a rajzaszítalokon ma más sem látható, mint a Városliget és egyes részei ezernyi változatban. „Teljes gözzel” készülnek a részletes kivitelezési tervek, mert a jövő hónapban ismét a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága elé kerül a Városliget ügye. Akkor döntenek a rendezés további ütemezéséről és az egész munka költségvetéséről.

Dr. Ormos Imre nyugalmazott egyetemi tanár, aki az urbanisztikai társaságban a zsűri képviselőjében ismertette a városligeti tervpályázat eredményeit, igen sikeresnek értékelte a pályázatot, amelynek meglehetősen nehéz feltételei voltak. A cél ugyanis nem csupán a pusztá helyreállítás, hanem a mai igényeknek megfelelő kialakítás.

A természeti értékek megőrzése

A kiírás a többi között megszabta, hogy a Városligetben a lakosság minden korosztálya számára biztosítani kell a pihenési, a szórakozási és a sportlehetőségeket. Egyidejűleg a meglévő természeti értékek, elsősorban a növényzet teljes megővására kell törekedni, sőt részletes, fajták szerinti javaslatot kell készíteni, a fa- és cserjeállomány kiegészítésére.

A pályázóknak az alábbi új létesítmények elhelyezéséről kellett gondoskodniuk: játszó-, szórakozó- és sportterületek gyermekek és felnőttek számára (télien a vásár néhány megmaradó épületének felhasználásával); a csendes foglalkozások kertjei (mozgókönyvtárral, folyóirat-kölcsönző pavilonnal, olvasóteremmel); közlekedési park a gyermekek játékos oktatására; szabadtéri színpad nyári hangversenyek céljára; szánkózódomb; a tó területén vízinövény-bemutató, vízimodellező-hely, vizes játszótér. A megtartandó létesítmények között szerepelnek a múzeumi épületek, a műjégpálya épülete és vendéglője, a korábbi vásári épületekből néhány pavilon és a Xenon-torony, a botanikus kert, a vakok kertje és a Fűt-síremlek. (A pályázat

csak a Népköztársaság útja és az Ajtósi Dürer sor közötti területre vonatkozik, ezért nem említi például a Széchenyi fürdőt.)

Lényegében szabad kezet kaptak a pályázók az úthálózat módosítására, azzal a feltétellel, hogy továbbra is biztosítani kell a trolibusz-összeköttetést a Damjanich utca és az Erzsébet királyné út között, valamint a különböző létesítmények megközelítését szállítójárművekkel. Átmenő gépkocsiforgalom nem lesz a Városligetben.

Az első díjas pályázatot, dr. Krizsán Zoltánnak és Baracska Katalinnak, a BUVÁTI munkatársainak alkotását, száz-ezer forinttal jutalmazták. Ez a pályamű a kivitelezési terv alapja. További két 60 ezer forintos második és két 50 ezer forintos harmadik díjat adtak ki olyan pályaműveknek, amelyeknek egyes részletmegoldásai a rendezésnél felhasználhatók. Három pályamunkát, amelyekben ugyancsak voltak alkalmazható javaslatok, 20—20 ezer forintért megvásárolták.

Nem lesz túlzásfoltosság

A pályázati feltételek nyilvánosságra kerülésekor több helyről elhangzott az aggály, nem teszik-e túlzásfolttá a Városligetet. A zsűri és a kivitelezők nem tartanak ettől, s a pályaművekkel, valamint a kivitelezési tervekkel alaposabban megismerkedve, nekik kell igazat adnunk. Nagy gondot fordítanak arra, hogy a különböző célokat szolgáló területek megfelelően elkülönüljenek, s a zajosabb és csendesebb elfoglaltságok kedvelői ne zavarják egymást.

Íme, néhány érdekes elképzelés az elkövetkező években megvalósuló tervek-ből:

Az egykori vásárterület központi része a sportlétesítmények otthona lesz. A Petőfi csarnokban és a vegyipari pavilonban tornatermek, öltözők, zuhanyozóhelyiségek épülnek. Körülöttük a szabadban kondicionáló tornaszereket, ping-pongasztalokat, tollaslabda- és tekepályákat helyeznek el. Itt kap helyet az egyik legkedvesebb ötlet, a családi tornatér is, ahol a nagypapától az óvodagyerekekig a családok együttes, játékos testedzésére teremtenek lehetőséget. Nem feledkeznek meg a kerek bórllabda kedvelőiről sem. A környező területen lehet majd kispályás focit és kézilabdát játszani, lánbteniszpályák, rúgófalak, rúgó-folyosó, mini kosárlabdapálya építését tervezik. A Petőfi csarnok mögötti területre kerül a 400 méteres futópálya és az atlétika különböző ágainak üzéséhez felszerelt terület — elsősorban a közlelbi iskolák diákjainak használatára.

A hagyományoknak megfelelően a mai szökőkút körül épül ki a bölcsődések, óvodások és kismamák kertje. A már lassan előregedő rönkváros-játszótér helyén pedig a 6—10 és a 10—14 éves korosztályok játszótere, háttérben a szánkózódombbal. A tó medrében új, 20 méter magas szökőkút szolgáltatná a látványosságon kívül a víz mozgatóját.

Szerepel a tervekben a Városligeti-tó bővítése, bevezetése egy árnyas csónakázó útvonallal a Petőfi csarnok elé. Itt azonban egyelőre megoldatlan vízellátási gondok vannak. Erről a témáról külön tanulmányterv elkészítését javasolják.

Mi készül el április 4-re

A Főkertnél a legnagyobb intenzitással most az április 4-ig befejezendő első ütem tervein dolgoznak. Ebben szerepel a napozókert, amelynek legvonzóbb tulajdonsága lesz, hogy itt szabad a fűre lépni, sőt éppen az a célja, hogy a levegőre, napfényre vágyók a gyepré ülhessenek vagy akár leheveredhessenek. Terveznek ide óriási sakkot, tollaslabda- és krosztopályát, nyugagyás és napozószékes területet, malomjátékokat, lengőtekét is. A tópart szomszédos részén napozó teraszok épülnek. Elkészül a közlekedési park, amelyben az ifjabb korosztályok kisautókon, két- és háromkerékű biciklikon gyakorolhatják majd a városi forgalomban követendő magatartást. Ellátják közlekedési táblákkal, útburkolati jelekkel, jelzőlámpás kereszteződéssel. Végül a vásár bontási anyagából felépítik a botanikus kert közelében a téli örömlök színterét: a szánkózódombot.

A tervezéssel szinte egy időben már megkezdődött a kivitelező munka is: folynak a vásárterületi bontások, a terprendező földmunkák. Végre újjászüle-

tik a Városliget. S ha valamit Budapesten, ezt érdemes volna társadalmi ügyvé tenni, mégpedig a kerületi határookra való tekintet nélkül. Mert a liget ugyan a zuglóiak „felségterülete”, de a legnagyobb szüksége rá mégiscsak a környező belső kerületek kősvatagában élőknek van. Azok, akik valamikor a fászkörben rúgták a labdát besötétedésig, majd néhány év múltán a tópart fái alatt andalogtak kart karba öltve, biztos örömet vállalkoznának a részvételre. Csak kezdeményezni kellene. Hiszen létezik az „Együtt Budapestért” mozgalom. Milyen szép is lenne: együtt a Városligetért.

Kis Tamás